
Kyrkomötet
Motion 2023:38
av Karl-Gunnar Svensson m.fl.

Kyrkomusikers undervisning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda om en ändring i kyrkoordningen som innebär att kyrkomusiker alltid har med musikundervisning i sin tjänst.

Motivering

I 34 kap. 1 § p. 3 kyrkoordningen står det ”att minst en musiker” ska vara organist eller kantor för varje församling. Men idag är glappet mellan hur många musiker som finns och behovet av nya kyrkomusiker väldigt stort. Vi måste hitta ytterligare en väg att få fler utbildade kyrkomusiker för våra församlingar.

Anledning till att det är så här idag beror på att fram till 1990 var tjänsten som kyrkomusiker statligt reglerad. Då gavs så kallad ”fri musikundervisning” i alla församlingar. En organist undervisade fem timmar per vecka och en kyrkokantor två. Det fanns alltså möjlighet att få lära sig spela orgel i hela vårt avlånga land, från Kiruna i norr till Trelleborg i söder, och det utan kostnad. Med det stora antal elever som började ta lektioner i församlingarna gavs en bred bas i rekryteringen till kyrkomusikeryrket. Vid den så kallade kommunaliseringen, då kyrkomusikerna blev kyrkokommunalt reglerade, avskaffades den fria musikundervisningen. Några församlingar fortsatte med undervisning, men de flesta gjorde helt andra prioriteringar. Det har helt enkelt blivit för få som lärt sig spela orgel. I stort sett alla de som nu lämnar yrket har börjat som elev hos en kantor eller organist.

Till detta kommer att många kommuner under 1990-talet hade svårt med ekonomin och det drabbade ofta musik- och kulturskolor. I en tid av nedskärningar drabbades klaverundervisningen hårt. Pianospel har under lång tid varit grunden för rekrytering till orgelspel, så färre pianister gav i förlängningen färre organister.

I Svenska kyrkans plattform för musik från år 2018 tecknas följande bild kring rekrytering och utbildning för tjänst i Svenska kyrkan:

Behovet av ett strategiskt rekryteringsarbete är stort. På många håll har man svårt att rekrytera utbildade kyrkomusiker för tjänst i Svenska kyrkan, något som bland annat beror på en påtaglig brist på kyrkomusiker med relevant kompetens. Ett minskat söktryck till utbildningarna visar att rekryteringsarbetet behöver stärkas. Samtidigt anställs ibland musiker som inte är klara med sin utbildning eller som har en annan utbildningsbakgrund. På sikt kan dessa förhållanden innebära att musiklivet i kyrkan utarmas eller inte kan svara upp mot förväntningar av andra aktörer inom det offentliga musiklivet. Det är av vikt att främja och värna de sammanhang i kyrkans musikverksamhet som utgjort plantskolor för musikalisk utbildning.

I december 2021 överlämnade Svenska kyrkans musikråd till kyrkostyrelsen ett betänkande/förslag på sex strategier inom det kyrkomusikaliska området. Den första och absolut mest akuta strategin handlade just om rekrytering av nya kyrkomusiker. De skarpa förslag som gavs kring rekrytering måste bli beslutade och få bli till aktiv handling. Kyrkomusikernas Riksförbund skriver:

Kyrkomusikernas Riksförbund vill att en församling ska vara en rekryterande miljö och att det i varje pastorat ska finnas möjlighet att få lära sig spela orgel. Den rekryterande miljön går naturligtvis hand i hand med bygget av en levande församling. Svenska kyrkan måste reglera möjligheten till undervisning i orgelspel och lägga det ansvaret på pastoraten. Det är en gemensam angelägenhet inför framtiden och alla pastorat måste bidra. Om inte, kommer detta att vara till men för hela Svenska kyrkan och vårt framtida församlingsliv. Gudstjänster, kyrkliga handlingar och kyrkans viktiga körsång kommer att drabbas hårt.

När frågan vid tidigare kyrkomöten har behandlats om att i kyrkoordningen lägga in en skrivning om att utbildning av kommande kyrkomusiker ska vara en del av kyrkomusikernas tjänster, har svaret blivit att detta anses vara något som ska skrivas in i församlingarnas församlingsinstruktioner samt att uppgiften för kyrkomusiker att undervisa kommande kyrkomusiker är en uppgift som ligger på stifts- och församlingsnivå och inte ska regleras i kyrkoordningen.

Samtidigt har det gjorts många enskilt fina satsningar för att barn och ungdomar ska få börja spela orgel även i tidiga år och då med orgel som första instrument. ”Organister i framkant” är ett gott exempel på ett samlande koncept kring detta.

De flesta församlingar har dock ännu inte valt att ge undervisning i piano och orgelspel. Vi menar att det därför behöver tas ytterligare steg för att främja den framtida rekryteringen av kyrkomusiker.

Träslövsläge den 5 juli 2023

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Torbjörn Aronson (KR)

Helén Lindbäck (KR)

Kerstin Rossipal (KR)